

مسائل اخلاقی و حقوقی در

قتل ترحم آمیز

(اتانازی)

مرگی آسان برای بیماران لاعلاج و کودکان ناقص الخلقه

محمد رضا الهی منش
(دادیار دادسرای دیوان عالی کشور)

دکتر شهریار اسلامی تبار
(مدرس دانشگاه)

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه: عنوان و پدیدآورندگان:
اسلامی تبار، شهریار / الهی منش، محمد رضا
مسائل اخلاقی و حقوقی در قتل ترحم آمیز / تألیف شهریار اسلامی تبار /
محمد رضا الهی منش؛
تهران: مجد، ۱۳۸۶.
مشخصات نشر: مشخصات ظاهری:
۲۱۶ ص شابک
978-964-2955-06-0
یادداشت: نیا
موضوع: پزشکی -- قوانین و مقررات -- ایران.
رده‌بندی کنگره: KMH۳۱۰۰/۸۷
رده‌بندی دیویی: ۳۴۴/۵۵۰۴۱۲۱
شماره کتابخانه ملی: ۲۱۳۴۵ - ۸۶ م

مسائل اخلاقی و حقوقی در قتل ترحم آمیز

تألیف: شهریار اسلامی تبار / محمد رضا الهی منش

انتشارات مجد

چاپ اول: اسفند ۱۳۸۶ تعداد: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و منحصر به «مجد» است.

دفتر مرکزی:

خیابان اردیبهشت (منبری جاوید)، تقاطع شهدای زاندارمری، بلاک ۲۲۱

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۴۰۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۵۵-۰۶-۰
ISBN: 978-964-2955-06-0

نمایشگاه‌های دائمی آثار حقوقی «مجد»

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تمزیرات، پلاک ۱۰، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت، تقاطع شهدای زاندارمری، پلاک ۲۱۹ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

www.majdlaw.com

E-mail: majd@majdlaw.com

فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید میرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

۹مقدمه
۱۱فصل اول: مبانی و مفاهیم اتانازی
۱۱تعریف اتانازی
۱۳خودکشی به کمک پزشک
۱۵نظرات موافق و مخالف
۱۹اتانازی نوزادان
۲۰آینده اتانازی و خودکشی به کمک پزشک
۲۲تحقیقات و آمار
۲۵لایحه اتانازی توسط پزشک دراسترالیا و بریتانیا
۳۱فصل دوم: اتانازی در اروپا
۳۱ارزش زندگی بشر
۳۶تقدس زندگی و حیات گرایی
۴۱مروری بر تأثیرات جانبی
۴۳کیفیت زندگی
۴۴مصالح و منافع
۴۴اصل تقدس و کیفیت زندگی
۴۶تفاوت بین اقدامات مستقیم و عدم انجام اقدامات حیاتی (افعال یا ترک افعال)
۴۷بحث قساوت و سنگدلی
۴۸بحث عدم رضایت
۴۸بحث شیب لفرزنده
۴۹بحث آخرین راه
۵۰بحث خود فریبی
۵۲تأثیرات و پیامدهای مهم

۵۴ اتانازی و دولت‌ها.
۵۶ ۱- اتانازی مستقیم (یا فعال)
۶۴ خودکشی به کمک پزشک.
۶۶ زمینه‌های سیاسی
۶۷ بندها و مواد خاص
۷۰ ۲- اتانازی غیر مستقیم (یا غیر فعال)
۷۲ بیماران توانا (در اظهار نظر).
۸۳ بیماران ناتوان (در اظهار نظر)
۹۵ بیماران در شرایط نباتی دائم (فائقه حس و شعور)
۹۸ بحث‌های مربوط به پرونده بلاند
۹۹ مصلحت: پایان درمان
۱۰۱ آرزوها، احساسات و عوامل مهم
۱۰۱ مسئله تخصیص منابع
۱۰۲ مصلحت جامعه
۱۰۳ تغییر و تحولات پس از قضیه آقای بلاند
۱۰۴ تأثیر قوانین حقوق بشر مصوب ۱۹۹۸
۱۰۶ اصلاح و بازنگری در قوانین
۱۱۱ فصل سوم: اتانازی در آمریکا
۱۱۱ کیفیت زندگی
۱۱۳ مفهوم کیفیت زندگی
۱۱۵ تفکیک و تمایز بین تعابیر مختلف از کیفیت زندگی
۱۱۹ انتخاب بهترین معیار و کیفیت زندگی
۱۲۰ ارزیابی‌های مختلف از کیفیت زندگی
۱۲۱ یکجانبه‌نگری و تبعیض
۱۲۴ بیمار چالش برانگیز
۱۲۶ ناتوانی تکاملی (ناشی از عدم رشد و تکامل کافی)
۱۲۷ قضاوت در مورد کیفیت زندگی نوزادان و کودکان.

۱۲۹ معیار تشخیص مصلحت کودکان
۱۳۳ ارتقای کیفیت زندگی
۱۳۵ زوال عقلی و کیفیت زندگی
۱۳۷ اصول اخلاقی مربوط به توانبخشی
۱۳۸ مراقبت تسکینی و درمان درد
۱۳۹ درمان درد مزمن
۱۴۰ تسکین درد بیماران لاعلاج
۱۴۲ اصل تأثیر دو سویه در تسکین درد
۱۴۴ کیفیت از دست رفته زندگی و مداخلات حیاتی
۱۴۶ حداقل کیفیت زندگی
۱۵۰ کیفیت زندگی کمتر از حداقل
۱۵۵ رساندن آب و غذا به روش مصنوعی
۱۵۸ اصول اخلاقی مربوط به مراقبت مناسب
۱۶۰ مسائل حقوقی و قضایی در خصوص عدم حمایت از تداوم زندگی
۱۶۲ بیماران توانا (در اظهار نظر)
۱۶۳ بیماران ناتوان (در اظهار نظر)
۱۶۵ مداخلات پزشکی برای حفظ و تداوم زندگی کودکان
۱۶۶ اتانازی و خودکشی به کمک پزشک
۱۶۸ مباحث اخلاقی اتانازی
۱۷۱ پزشک به عنوان دستیار خودکشی
۱۷۴ تسکین نهایی
۱۷۶ مسائل حقوقی
۱۷۷ مراقبت و نگهداری از بیماران در حال احتضار
۱۷۹ ماجرای جنجالبرانگیز تری شایو
۱۸۰ خودکشی
۱۸۰ درمان موارد مشکوک به خودکشی
۱۸۱ خودکشی و امتناع از درمان
۱۸۲ مسائل حقوقی خودکشی

۱۸۳ فصل چهارم: اتانازی در باورهای دینی و مکاتب فکری
۱۸۶ ۱- رویکرد یهودیت نسبت به خودکشی و اتانازی:
۱۸۹ ۲- رویکرد مسیحیت نسبت به خودکشی و اتانازی
۱۹۱ ۱-۲- دیدگاه پیروان کلیسای انگلستان (انگلیکن)
۱۹۲ ۲-۲- دیدگاه کلیسای کاتولیک
۱۹۳ ۳-۲- دیدگاه کلیسای پروتستان
۱۹۴ ۴-۲- دیدگاه کلیسای ارتدوکس
۱۹۶ ۳- رویکرد اسلام نسبت به خودکشی و اتانازی
۱۹۷ نجات زندگی
۱۹۸ زندگی و مرگ در دستان خداوند است.
۱۹۸ انسان نباید نقش خداوند را ایفا کند.
۱۹۸ قداست زندگی بشر.
۱۹۹ جنبه‌های اقتصادی
۲۰۰ اهمیت شرایط بالینی
۲۰۰ همایش‌های بین‌المللی
۲۰۲ مبحث قتل مرتبط با اتانازی در قوانین مجازات اسلامی.
۲۰۷ نظر تعدادی از علمای شیعه در مورد اتانازی
۲۰۷ ۱-۳- آیت الله العظمی صانعی
۲۰۸ ۲-۳- آیت الله العظمی صافی گلپایگانی
۲۰۸ ۳-۳- آیت الله العظمی نوری همدانی
۲۰۸ ۴-۳- آیت الله العظمی فاضل لنکرانی:
۲۰۸ ۵-۳- آیت الله العظمی مکارم شیرازی:
۲۰۹ ۳-۶- نظرات رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای:
۲۱۱ خلاصه کلام: آیا حق داریم جان خود یا دیگری را بگیریم؟
۲۱۳ فهرست منابع:

مقدمه

امروزه یکی از بحث برانگیزترین سرفصل‌های حقوق پزشکی، مبحث قتل ترحم‌آمیز است که با توجه به اهمیت آن در کلیه محافل علمی و مذهبی دنیا و همچنین داشتن سابقه تدریس در دانشگاه‌های مختلف بر آن شدیم تا از این راه خدمتی ناچیز به دانشجویان، دانش پژوهان و استادان محترم ارائه دهیم.

با توجه به این که این مجموعه اولین باری است که در کشور گردآوری و به چاپ می‌رسد، لذا با مشکلات زیادی از جمله نبود منابع کافی و عدم انجام کارهای تحقیقاتی وسیع در قاره‌های آسیا، آفریقا و اقیانوسیه و به ویژه کشورمان مواجه بودیم که این خود باعث عدم انسجام مطالب و اشکال در فهرست بندی شده است، اما به لطف خداکم و بیش توانستیم بر این مشکلات فائق شویم و تا حدودی راه را برای ارائه آثار، کتب و مقالات بعدی هموار سازیم، لذا خواندن این کتاب را به کلیه افرادی که به دنبال چنین هدفی هستند توصیه می‌کنیم و امیدواریم که کمکی هر چند ناچیز به جامعه علمی کرده و از پیشینه علمی و فرهنگی این مرز و بوم نیز دفاع کرده باشیم.

از آنجا که هیچ کتابی کامل و بی‌عیب نیست، مجموعه حاضر نیز عاری از اشتباهات و قصورات انسانی نمی‌باشد. بنابراین، از کلیه محققین، دانشجویان و علاقمندان خواهشمندیم در چاپ‌های بعدی ما را از نظرات ارزشمند خود بهره‌مند سازند.

از طرفی برای آنکه خدای نکرده در مقابل وجدان و خدای خود شرمنده نباشیم، نظرات موافق و مخالف با اتانازی را مطرح کردیم و از شما خواننده محترم می‌خواهیم تا در این راه خود به قضاوت بنشینید. هدف ما بیان نقطه نظرات شخصی نیست بلکه تنها می‌خواهیم راه را روشن کنیم و تصویری دقیق از ماهیت واقعی اتانازی را در اذهان حقیقت جو ترسیم نماییم. تصویری که بتواند زمینه ارائه

راه حل‌های قانونی باشد و خلاء ناشی از سکوت قانون یا هرگونه مقررات مصوب یا عرف شناخته شده‌ای را در کشور عزیزمان پر کند.

در پایان توجه خوانندگان محترم را به این نکته مهم جلب می‌کنیم که اتخاذ تصمیماتی که بشر را به سر منزل سعادت رهنمون می‌سازد مستلزم رعایت اصول اخلاقی و تفوق آن بر علم و فن آوری است. از این رو، در اجرا یا عدم اجرای اتانازی مهمترین معیار باید اصول اخلاقی باشد. ادیان مذهب، مکتب و از همه مهمتر انسانیت ما حکم می‌کند که این اصول را محترم شمرده و به ندای وجدانمان پاسخ دهیم. این مجموعه گامی نخست در موضوع مهم و بحث‌انگیز اتانازی است که آن را از منابع متعدد خارجی و داخلی گردآوری کرده و به کلیه علاقمندان، حقوقدانان، پزشکان و دانشجویان محترم رشته‌های مزبور تقدیم می‌کنیم.

در آخر لازم می‌دانیم از همه افرادی که با ارائه نظرات و رهنمودهای خود ما را در تهیه این اثر یاری داده‌اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمائیم.

دکتر شهریار اسلامی تبار - محمد رضا الهی منش

زمستان ۱۳۸۶